

doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD.

TIMRAVINE RECEPTY

S FINANČNOU PODPOROU
BANSKOBYSŤRICKÉHO
SAMOSPŔÁVNEHO KRAJA

POLICHNO 2020 - 2021

Plúcková plnenina¹ do barančaťa

Droby z barančaťa uvariť, posekať ni celkom na drobné. Do toho rozmiešať vo vode namočený biely chlieb, pridať 5 vaječ, maslo, pažitku, čierne korenie, petržlenovú vňať a rozmiešať. S tým baranča naplniť.

Prézlová plnenina

Prézle² na masle vypražiť. Dať do nich čierne korenie, pažitku, petržlenovú vňať, 6 vaječ. A s tým naplniť baranča.

Pácovanie³ zajaca

Na rajnici dá sa voda vriet'. Do nej dá sa majoránu, cibuľu, maslo, soľ a s tým sa zajac sparí. Keď vychladne, znova dať zovrieť vodu a zajaca opariť a potom aj s tým odložiť asi na dva alebo aj do týždňa.

Najchutnejšia údenina

Vyrezané mäso a šunky, kým je ešte teplé, posypú sa hodne soľou. Na 1 kg soli pridá sa niečo menej ako 2 dkg. Na prášok potlačenej sanitry⁴ (viac sanitry je zdraviu škodné). Potom sa tak nasolené mäso hneď v otrubách⁵ pováľa, aby sa ich na mäso hodne naoberalo a povesí sa hneď k údeniu. Takto zaúdené mäso je výbornej chuti a ani dymom nebude veľmi páchnuť, lebo tomu bránia otruby, ktoré sa pred varením odmyjú.

Pácovanie šunvok⁶

Na rajnicu treba naliať čistej vody a keď zovrie, treba dať do nej koriander,⁷ bobkový list, sanitru, cibuľu, na krúžky pokrájanú borovku⁸ a d'umbier.⁹ To povrie a potom keď vychladne, naliať na šunky. Pácovanie má trvať 2 lebo 3 týždne. Na to musíme pozor dať, aby šunky v páci netrčali.

Robenie klbás

---

¹ plnka

² strúhanka (nastrúhané suché pečivo)

³ páč (hovorovo) – konzervujúca tekutina na nakladanie mäsa

⁴ sanitra (zastarane) – prírodný dusičnan sodný, alebo aj draselný a vápenatý, liadok

⁵ otruby – zvyšky vzniknuté pri mletí obilia

⁶ šuniek

⁷ koriander (z géčtiny) – 1. mohutná rastlina z čeľade mrkvovitých pochádzajúca z východného Stredomoria, pestovaná pre plody, ktoré sa používajú ako korenina alebo na farmaceutické účely; 2. guľovité plody tejto rastliny s typickou korenistou chuťou, používané ako korenina; súčasť korenia kari.

⁸ borievka – 1. strom alebo nižší ker s tuhými ihlicovitými, pichľavými listami a semennými bobuľami čiernomodrej farby, rastúci na suchých stráňach, na okrajoch lesov a pasienkov; plod tohto kra.

⁹ d'umbier (z maďarčiny) – čerstvý alebo sušený podzemok tejto rastliny používaný ako korenie; synonymum zázvor

Do na drobne posekaného mäsa naleje sa asi za pohár studenej vody, potom dá sa tiež na drobno potlčená jedna lebo dve hlávky cesnaku, paprika, soľ a kličkovo korenia.

Robenie huriek¹⁰

Spod hrdla a pri slanine nachádzajúce mäso sa povyrezáva a uvarí i so sadlom, ktoré je medzi črevami narastené. Toto poseká sa na drobné kúsky a zmieša na husto s uvareným rajsom.¹¹ Do toho dajú sa vrelé obary,¹² soľ, na masti vypražená cibuľa, majeránová¹³ pleva, d'umbier a čierne korenie.

Do mesanikov

Surové pokrúpané mäso, k tomu žltá kaša tiež surová, paprika, soľ a na drobno utlčený cesnak. Mesaniky sa majú tiež uvariť.

Do krvavnikov¹⁴

Asi za tri lyžičky krvi, 4 žemle na drobno pokrúpané, trocha mastného mäsa, majeránová pleva, vyprázaná cibuľa a čierne korenia a d'umbier.

Do šajtu¹⁵

Obyčajne poseká sa uvarená hlavu na dlhé tenké kúsky. Do toho dá sa pár lyžíc studenej vody, paprika, cesnak a majoránka.

Chutné šunky

Na 25 kilo mäsa zo šunky treba ziať jedno kilo za 1 kg soli, za hrst' boroviek, za hrst' cesnaku a koriandru. Toto všetko potľiť na hrubo, pridať ku soli a zaliať 3 litrami vriacej vody a potom častejšie pomiešať a nechať úplne vystidnúť. S touto tekutinou každý kus mäsa pooblievať a pevno poukladať. Pri levnom počasí sa musí každý deň mäso prekladať.

Dobrá pečenka

Šnicle¹⁶ z hovädzieho mäsa naklepať, posoliť, naň čierne korenia, poklást' ešte na trocha uhorky na tento nakrájané, slaninku na tenké pokrajame a cibuľku na zvislé plátky. Zakrutie uviaz s cvernou dať na masť. Do masti dať mrkvy kúsky a petržlan. Mrkvy a petržlan skôr sa trochu podinstuje¹⁷ a potom ďalej s mäsom sa dinstuje.

---

¹⁰ hurka (z maďarčiny, hovorové slovo) – črevo naplnené zmesou pomletého mäsa, vnútorností, ryže, krúp a pod.; jaternica.

¹¹ rajs (z nemčiny; hovorové a zastarané slovo) – ryža

¹² obar – vývar z mäsa a vnútorností spracúvaných pri zakáľačke

¹³ majoránka

¹⁴ krvavnička – plnená krvou a žemľami

¹⁵ tlačienka

¹⁶ šnicel (z nemčiny, hovorové a zastarané slovo) – rezeň

¹⁷ dunstovať (z nemčiny) – tepelne upravovať v šťave pod pokrievkou, dusiť

Paštika z diviny

Mäso očistí sa od blánok, jemne useká alebo pomele. K tomu pridá sa na drobné kocky pokrúpaná slanina, cesnak, cibuľa, černo korenia, papriky a 2 vajcia. Celé sa dobre pomieša a dá sa na tablu.¹⁸ Z toho sa uhnetie hrubá klobása a položí do masti na pľach.¹⁹ Pečenka²⁰ sa môže vajcom pomastiť a omrvinkami posypať. Pri pečení oblieva sa masťou často. Môže sa aj na sucho nastoliť s uhorkami, ale možno ju aj so sósom.²¹ I studená je znamenitá. Možno ju robiť aj z iného mäsa.

Angol sult

Mäso dobre poklepať, masťou obtiahnuť, posoliť a nechať stáť asi za hodinu. Potom hodiť do vrelej masti, o pár minút prevrátiť a upiecť len tak, aby nebolo krvavé.

Faširt²²

Mäso posekať, blany povyberať, posoliť. Doň cibuľu nasekať a pridať trochu slaniny. Pokoreniť s čiernym korením, pridať jedno vajce a žemľu vo vode rozmočenú. To zmiesiť všetko dovedna. Narobiť okrúhle kusy, múkou posypať a vypražiť na masti.

Paštika bez mäsa

Suchie chleba namočiť do vody, vyžmýkať. Dať doň vajíčka, černo korenia, soľ, na horúcu masť poklásať a upiecť v rúre.

---

¹⁸ tabla (hovorovo zastarane) – veľký dlhý stôl

¹⁹ plech – široká plytká nádoba na pečenie

²⁰ pečeň

²¹ sós – omáčka

²² fašírka